

Hvem er I egentlig...?

Af Paul Verner Skærved, formand for Folkekirkens mellemkirkelige Råd

Da jeg blev valgt til Folkekirkens mellemkirkelige Råd, spurgte min gudsøn der var spejderfører i KFUM-spejderne, hvad det var jeg var blevet valgt til? Hvad laver I? Og hvem er I egentlig...? En række spørgsmål som jeg prøvede at besvare på bedste måde. Men dengang og siden har jeg ofte måttet erfare at formidling er en svær kunst. Det er svært at skabe kontakt mellem forskellige områder i folkekirken så der ikke blot orienteres, men skabes et fællesskab man kan arbejde ud fra. Vi har hjemmesider, vi har orientering gennem NYT og andre måder at oplyse på, men spørger man et tilfældigt menighedsråd ved de ikke meget om vort arbejde. Vi er ikke særlig synlige, så det bør vi naturligvis arbejde på at blive.

Et af midlerne er det årsskrift du sidder med i hånden. Her orienteres om de aktiviteter Folkekirkens mellemkirkelige Råd arbejder med, og som det fremgår, sover vi ikke tornerosesøvn! For det mellemkirkelige arbejde er så væsentligt som nogensinde. Vi lever i en globaliseret verden, og i vor medieverden erfarer vi dagligt at det der sker i den ene verdensdel hurtigt sætter sit præg andre steder. Det gælder også forholdet mellem religioner og forholdet mellem verdens store kirkesamfund.

I årsskriftet kan man læse om kristnes vilkår i Pakistan: ”Ingen skal skræmme mig fra at bære mit kors synligt om halsen” siger biskoppen fra Peshawar Stift. Han og de andre kristne ”lider dagligt under uretfærdig lovgivning, ødelæggelse af kirkens og kristnes ejendom - slet og ret gemene forfølgelser”. Videre siger han at ”vi har brug for jeres opmærksomhed - behov for jeres bistand til at fortælle vores historie.” Jeg tror det bliver en af vore presserende opgaver i de kommende år at fortælle de kristne minoriteters historier.

Vi har også valgt at beskæftige os med en kirkelig minoritet i Danmark: migrantmenighederne. Rådet har værksat en undersøgelse af hvem og hvor mange de er. I folkekirkens samarbejde med de nye kristne i Danmark ligger der væsentlige opgaver og venter. Samtidig arbejdes der med emner som helt konkret kommer os alle ved: klimaudfordringerne og det kirkelige engagement der vil blive forstærket i det kommende år op til klimatopmødet i København. Dette kan man også læse om her i årsskriftet.

Jeg vil gerne slutte med at omtale Rådets ID-udvalg. Udvalget er blevet bedt om at foretage en undersøgelse af og gøre sig overvejelser over Rådets identitet og placering i det folkekirkelige arbejde. Det er vigtigt at vi nu efter en årrække med konsolidering af vort arbejde overvejer arten og kvaliteten af det der gøres. At vi gør os klart hvem vi er og hvad vi står for. Så lad det være et fortsat svar til min gudsøn at der igen foreligger et årsskrift der siger noget om folkekirkens mellemkirkelige arbejde og om den proces Rådet og de mellemkirkelige stiftsudvalg bestandigt befinder sig i for at forny og forbedre indsatsen.

KEK varmer op til generalforsamling i Lyon

Af Kirsten Auken

Arbejdet i Konferencen for Europæiske Kirker var 2008 præget af generalforsamlingen i Lyon, juli 2009, og samtidig af fejringen af 50-års jubilæum. Men en krise blandt de ortodokse kaster skygger ind over forberedelserne.

Konferencen for Europæiske Kirker (KEK) har i 2008 samlet kræfterne om generalforsamlingen som finder sted 15.-21. juli 2009 i den franske by Lyon. Generalforsamlingen, organisationens øverste beslutningsorgan, finder sted hvert 6. år og samler delegater fra alle KEKs medlemskirker. Fra folkekirken kommer en delegation på 6 personer, men flere andre danskere deltager med forskellige opgaver.

I håbets tegn

Temaet denne gang er ”Kaldet til ét håb i Kristus” og behandles op til generalforsamlingen i en serie artikler, bibelrefleksioner og et gudstjenestemateriale som løbende bliver lagt ud på hjemmeside www.assembly.ceceurope.org.

En ny migrantkommission

Generalforsamlingen markerer afslutningen på en lang proces hvor KEK bliver lagt sammen med ”Kirkernes Kommission for Migranter i Europa” (CCME) som med sammenlægningen bliver KEKs tredje kommission – de to andre er ”Kirker i Dialog” og ”Kommissionen for Kirke og Samfund”. Med den nye kommission kommer KEK til at spille en aktiv rolle i forhold til migranter i Europa – herunder migrantmenigheder, handel med kvinder, indvandrere- og flygtningerettigheder osv.

Krise blandt ortodokse medlemskirker

Op til generalforsamlingen er KEK løbet ind i en krise blandt de ortodokse medlemskirker. Efter et møde i centralkomiteen i efteråret 2008 har den russisk-ortodokse kirke suspenderet sit medlemskab af KEK og deltager lige nu ikke i KEKs arrangementer. Beslutningen blev taget fordi det ikke lykkedes for centralkomiteen at optage en ortodoks kirke i Estland som nyt medlem til trods for at alle procedurer var fulgt til punkt og prikke. Blandt KEKs medlemmer er der i forvejen en estisk ortodoks kirke som hører under den økumeniske patriark i Konstantinopel. Den nye medlemskirke hører under patriarkatet i Moskva, og konflikten om de to små kirker hænger sammen med en generel rivalisering imellem de to patriarkater kombineret med en række andre konflikter de ortodokse kirker imellem. KEK har traditionelt spillet en vigtig rolle som brobygger, både mellem protestantiske og ortodokse kirker og internt imellem de ortodokse kirker – flere af de ortodokse kirkeledere møder kun hinanden i forbindelse med møder i KEK. KEK arbejder på at finde en løsning så den russiske kirke kan blive aktivt medlem igen inden generalforsamlingen, men det vides i skrivende stund ikke om det vil lykkes.

Konferencen for Europæiske Kirker (KEK)

- Stiftet i 1959 på Hotel Nyborg Strand i Danmark. Folkekirken har været medlem siden begyndelsen. KEK har i dag 125 ortodokse, lutherske, anglikanske, baptistiske, metodistiske og reformerte medlemskirker i hele Europa. Også Baptistkirken i Danmark er medlem.
- Hovedkontor: Geneve, Bruxelles og Strasbourg
- Hjemmeside: www.cec-kek.org

At være protestant i Europa

Af Jan Nilsson

Danmark er vi vant til at det store flertal af befolkningen er protestantisk. Sådan er det ikke i de fleste andre europæiske lande. De fleste steder er protestanterne i mindretal. I 2008 oversteg antallet af katolikker antallet af protestanter i Tyskland, og i de fleste tyske delstater består de evangeliske kirker i dag af sammenslutninger mellem lutherske og reformerte kirker. Det samme er i øvrigt også tilfældet i Holland. På europæisk plan mødes de protestantiske kirker i Leuenberg Kirkefællesskabet som i dag har over 100 medlemskirker fordelt over hele Europa. Langt de fleste af dem er mindretalskirker, fx fra Central- og Østeuropa. Fælles for mange af kirkerne i Leuenberg Kirkefællesskabet er også at de oplever sekulariseringen i form af nedgang i medlemstal i et omfang som er ukendt fra en dansk sammenhæng.

Alle disse protestantiske kirker som ganske vist kommer med meget forskellig kulturel baggrund har fundet en fælles platform i Leuenberg Kirkefællesskabet hvor det ikke er afgørende om man er en stor eller lille kirke eller hvilken reformatorisk gren man er vokset ud af. Det afgørende er at man er protestantiske kirker i Europa og at man er det i fællesskab med hinanden.

Leuenberg Kirkefællesskabet blev oprettet i 1973, men i det seneste årti har Kirkefællesskabet mere og mere udviklet sig til den paraplyorganisation som har muliggjort samarbejdet mellem protestantiske kirker fra hele Europa. Samarbejdet er både praktisk og teologisk, og for mange af kirkerne er det en vigtig livsnerve der giver støtte og udveksling af erfaringer som man ikke ville have fået hvis man havde været alene.

Reformationsmuren i Genève med skulpturer af reformationstidens hovedpersoner. Foto: Jan Nilsson.

Leuenberg Kirkefællesskabet arbejder både med liturgi, teologiske læresamtaler, etiske spørgsmål og meget andet – ikke fordi nogen skal bestemme hvordan man er rigtig protestant i Europa, men fordi kirkerne har god gavn af at give og modtage inspiration – og det gælder uanset om man er mindretalskirke i Ukraine eller majoritetskirke i Skandinavien.

Leuenberg Kirkefællesskab

- Leuenberg Kirkefællesskab er et fællesskab af 106 protestantiske (lutherske, reformerte og metodistiske) kirker i Europa som har eksisteret siden 1973. Den danske Folkekirke har været fuldt medlem siden 2001 hvor folkekirken underskrev Leuenberg Konkordien der udgør det læremæssige grundlag for samarbejdet.
- Organisationens fulde navn er "Fællesskabet af reformatoriske kirker i Europa – Leuenberg Kirkefællesskabet"
- Hovedkontor: Wien
- Hjemmeside: www.leuenberg.eu

Diakoni i globalt perspektiv

Af diakonikonsulent Anne Juel Jensen, udsendt af Danmission til Den lutherske Kirke i Tanzania

Hvornår kan et arbejde eller en handling kaldes diakonal? Dette var et af hovedspørgsmålene ved den globale konsultation om diakoni i Addis Ababa som Det lutherske Verdensforbund (LVF) afholdt oktober 2008. Her var vi 65 deltagere fra 29 forskellige lande, og vi skulle forsøge at blive enige om en fælles formulering om diakoni for LVF.

Skal udviklingsarbejde medtænke samarbejdspartnersnes religiøsitet?

Den diakonale tilgang blev belyst fra mange vinkler med interessante oplæg. Bl.a. satte foredraget af Annette Dietschy fra Schweiz en del tanker i gang. Hun fortalte om sine undersøgelser af religionens rolle i udviklingsarbejdet. Det overraskende resultat var at de fleste organisationer lod være med at beskæftige sig med den religiøse side i deres udviklingsarbejde – selv de såkaldte kristne organisationer. Men kan det lade sig gøre at lave ordentligt udviklingsarbejde i lande hvor religionen er en selvfølgelig del af hverdagslivet uden at det religiøse aspekt er tænkt ind i projekterne?, spurgte Annette Dietschy.

Hvor er Afrikas selvrespekt?

Et andet inspirerende oplæg blev holdt af Odd Evjen fra Norge om identitet og udvikling i det kristne udviklingsarbejde. Det meste af sin barndom og ungdom tilbragte han i Tanzania, og han tog derfor udgangspunkt i sit andet (eller første?) hjemland. Han lagde ud med at omskrive skabelsesberetningen som om Afrika var skabt til at være et problemkontinent. Derefter ridsede han op hvor rig Afrika er på mineraler og andre ressourcer, og gjorde os opmærksom på at hvis

ressourcerne blev i Afrika, ville kontinentet ikke længere have brug for udenlandsk økonomisk bistand! Men – ressourcerne bliver ikke i Afrika. Odd Evjen spurgte hvor selvrespekten var blevet af i Afrika. Hvor var stoltheden? Også til at sige nej til projekter eller økonomisk bistand hvis disse ikke falder i tråd med hvad de enkelte organisationer eller kirker i Afrika står for. Problemet er blot, som afrikanerne bagefter gjorde opmærksom på, at det er svært at sige nej når der er så hårdt brug for pengene til det diakonale arbejde. Og her er det måske på sin plads at spørge om penge er lig med magt – om gensidighed blot er et tomt ord?

Diakoni er ...

At skulle indkredse hvad diakonalt arbejde er var ikke nogen nem opgave for os deltagere. Dels fordi vi repræsenterede stort set alle verdensdele og dermed kom med hver vores kulturelle bagage, men også fordi vi gennem vores religiøse baggrund oplevede diakoni meget forskelligt. Selvom vi alle tilhører den lutherske kirke, er dette ikke ensbetydende med at vi alle har den samme daglige religiøse praksis og opfattelse af diakoni. Men det lykkedes. På konsultationens sidste dag nåede vi frem til en fælles formulering som vi alle kan kalde os medforfattere til. Formuleringen kan læses på LVFs hjemmeside.

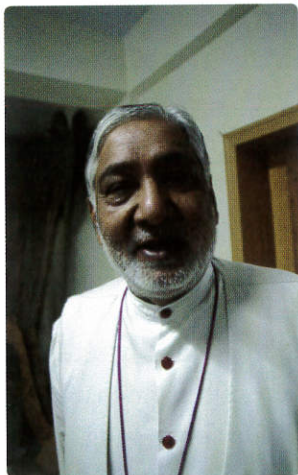
Det lutherske Verdensforbund (LVF)

- Stiftet i 1947 i Lund
- 140 medlemskirker fra 79 lande
- Hovedkontor: Geneve
- Hjemmeside: www.lutheranworld.org

Levende breve til forfulgte kristne

Af Jørgen Skov Sørensen

”Ingen skal skræmme mig fra at bære mit kors synligt om halsen...”. Sådan beretter en venligt smilende men bestemt biskop Manu Rimalshah, biskop i byen Peshawar. Han er biskop i et af verdens mest urohærgede hjørner, Pakistans nordvestlige grænseprovincs, som støder op til Afghanistan og som bebos af pashtunerne, den stamme som udgør ryggraden i Talibanbevægelsen.

Biskop Manu, Peshawar Stift, kæmper for sine menigheders rettigheder i den pakistanske Nordvest-grænseprovincs. © Henrik Hansson/WCC

En lille delegation fra Kirkernes Verdensråd besøgte biskop Manu i 2008. Gruppen var en del af det program i Verdensrådet der kendes under betegnelsen ”Living Letters” – levende breve. Der er tale om solidaritetsbesøg. Repræsentanter for verdenskirken viser deres bekymring og solidaritet med kristne brødre og søstre gennem konkrete besøg i kød og blod. Levende breve.

Og der er virkeligt behov for at vise at den lille kristne minoritet i det overvejende muslimske land, Pakistan, er en del af et større verdensomspændende fællesskab. Kirkernes Verdensråds konkrete besøg og efterfølgende oplysningsarbejde og fortalervirksomhed er således med til at sætte fokus på de vanskeligheder kristne minoriteter står ansigt til ansigt med i store dele af verden.

Biskop Manu fra Peshawar blev for et par år siden bortført af lokale bander – fordi han var biskoppen og derfor repræsenterede kirken og de kristne. I manges øjne repræsenterer han derved hele den vestlige verden og må stå personligt til ansvar for alt hvad den vestlige verden beslutter sig for, og ikke mindst hvordan den handler i resten af verden. Men han slap fri og bærer stadig sin hvide biskoppelige kjortel og sit kors synligt.

”Vi lider dagligt under forfølgelser. Vi har brug for jeres opmærksomhed – behov for jeres bistand til at fortælle vores historier...” fortæller biskoppen. Folkekirken har gennem sit medlemskab i Kirkernes Verdensråd mulighed for at være med til at præge den globale religiøse dagsorden og sætte spørgsmålstejn ved den måde kristne minoriteter behandles på forskellige steder.

Kirkernes Verdensråd stiller materiale, dokumentation og viden til rådighed, og Folkekirkens mellemkirkelige Råd kan være brobygger og oplyse folkekirkens menigheder om hvordan det også er at være kristen i verden anno 2009 – at det overhovedet kan være et problem at bære korset, symbolet på kristendommens kerne, synligt.

Kirkernes Verdensråd (KV)

- Stiftet i 1948 i Amsterdam
- Mere end 340 medlemskirker fra hele verden
- Hovedkontor: Geneve
- Hjemmeside: www.oikoumene.org

Danske Kirkers Råd drøfter kirkesyn

Af Jan Nilsson

Kristne kirker verden over er opdelt i en lang række forskellige kirkesamfund hver med deres kendetegn og særlige betoning af visse teologiske pointer. Nogle teologiske forskelle betyder ikke det store i hverdagen, mens andre ligefrem kan forhindre en gensidig anerkendelse af hinanden som sande kirker. I en situation med forskellige synspunkter på hvad det vil sige at være kirke, er det vigtigste måske at man kan mødes og drøfte forskellighederne og blive klogere på hinanden.

Danske Kirkers Råd (DKR) har i det forløbne år været mødested for kirkerne i Danmark til en samtale om kirkesyn: hvad forener og adskiller os som kirker? I starten af 2008 blev der nedsat en teologisk arbejdsgruppe under DKR hvortil de 16 medlemskirker har kunnet udpege en repræsentant. Projektet er blevet til i samarbejde med Folkekirkens mellemkirkelige Råd som har suppleret arbejdsgruppen med et par yderligere medlemmer. Den teologiske arbejdsgruppe er bredt sammensat med repræsentanter fra Baptistkirken, Frelsens Hær, Metodistkirken, Folkekirken, Den romersk katolske Kirke og Den ortodokse Kirke.

Studieprojekt om kirkesyn

Den konkrete anledning for arbejdsgruppens møder er et studiedokument fra Kirkernes Verdensråds afdeling for Tro og Kirkeordning (Faith and Order) om kirkesyn som kirkerne i hele verden er blevet opfordret til at studere og kommentere. Det er ambitionen at DKR i 2009 skal afgive en samlet kommentar på baggrund af drøftelserne i den teologiske arbejdsgruppe. Drøftelserne i arbejdsgruppen er nået vidt omkring:

Her er kirkernes syn på sakramenterne blevet drøftet sammen med synet på præste-embedet og gudstjenesten og meget andet. Alene i 2008 mødtes arbejdsgruppen fire gange, og arbejdet vil fortsætte indtil foråret 2009. Studiedokumentet som drøftelserne tager afsæt i fylder 32 sider, så det er lang tid at bruge på et forholdsvis lille dokument. Men det er en del af hele pointen, nemlig at det vigtigste er tiden til at lytte til hinanden og muligheden for at lære af hinandens synspunkter.

Det er første gang i adskillige år at der på nationalt plan i Danmark foregår en mellemkirkelig teologisk samtale med så bred en repræsentation fra de danske kirkesamfund som det her er tilfældet. Drøftelserne har været konstruktive med et ønske fra alles side om at dele ud af egne indsigter og på samme tid lære af andres. DKR er en god ramme om samtaler af denne karakter fordi DKR fungerer som et forpligtende mødested for kirker som ellers ikke ville have så meget med hinanden at gøre.

Danske Kirkers Råd (DKR)

- Stiftet i 2004.
- Danske Kirkers Råd er et nationalt råd af kristne kirker i Danmark. 16 kirker er medlemmer. Foruden folkekirken er det Apostolsk Kirke, Baptistkirken, Brødreminigheden, Den anglikanske Kirke, Den koptisk-ortodokse Kirke, Den ortodokse Kirke, Den romersk katolske Kirke i Danmark, Den reformerte Synode, Det danske Missionsforbund, Frelsens Hær, International Church of Copenhagen, Markens Liljer, Metodistkirken i Danmark, Pinsekirken og Svenska Gustavskyrkan.
- Ca. 40 kirkelige organisationer er medlem af Mellemkirkeligt Arbejdsforum under Danske Kirkers Råd.
- Hovedkontor: Frederiksberg
- Hjemmeside: www.danskekirkersraad.dk

Muslimere og kristne mødes i Edinburgh

Af Mogens S. Mogensen

Porvoo har også tidligere beskæftiget sig med kristendom og islam. Billedet er taget ved Porvoo-delegaters besøg på en skole med lige dele muslimske og kristne elever i Cardiff i 2006. Foto: Jan Nilsson.

Selvom folkekirken formelt set ikke er medlem af Porvoo-fællesskabet, bliver vi heldigvis alligevel inviteret med til møder mellem lutherske og anglikanske kirker (især) i Norden og Storbritannien. Den 1.-4. december 2008 var en lille snes kristne og muslimer samlet i Edinburgh for at udveksle erfaringer fra dialogen mellem muslimer og kristne og om regeringernes rolle i dialogen. Fra dansk side deltog ud over undertegnede som repræsentant for Folkekirke og Religionsmøde også imam Naveed Baig der er aktiv i Islamisk Kristent Studiecenter.

Konsultationen fandt sted i forlængelse af den årlige "Edinburgh Interfaith Week" hvor jeg var inviteret til at holde et foredrag om den danske tegnekrise. Ud over traditionen om en årlig dialog-uge som vi måske skulle kopiere i Danmark, kunne vi måske også lære noget af Edinburghs historiefortællecenter. En aften tilbragte vi sammen med en professionel historiefortæller hvor vi fra kristen og muslimsk side diverterede hinanden med historier både fra vore egne liv og fra vore traditioner.

Det interreligiøse arbejde er organiseret meget forskelligt i de lande der var repræsenteret, men det var især tankevækkende at bemærke at de offentlige myndigheder i de fleste andre lande støttede dialogarbejdet langt mere aktivt og direkte end det sker i Danmark.

I Sverige havde de forskellige religiøse grupper ladet sig udfordre af klimakrisen til at udarbejde et fælles klimamanifest, mens Det mellemkirkelige Råd og Islamisk Råd i Norge efter en længere proces var nået til en fælles forståelse af religionsfrihed og retten til at konvertere. Mens de blodige konflikter rasede mellem kristne og muslimer i Jos i Nordnigeria, mødte vi to nigerianere, en imam og en præst, der gav os håb for fremtiden. For år tilbage havde de begge været aktive deltagere i voldelige sammenstød, men nu arbejdede de i fællesskab på at skabe fred mellem de religiøse grupper. I nogle tilfælde var det lykkedes at forebygge voldelige konflikter gennem et "early warning system". I andre tilfælde – som det aktuelle – måtte de efter en konflikt arbejde på at skabe forsoning mellem de stridende parter.

Folkekirken sætter fokus på migrantmenigheder

Af Elisabeth Krarup de Medeiros

212 migrantmenigheder i Danmark! Det er status ultimo 2008 viser en dugfrisk kortlægning som Folkekirkens mellemkirkelige Råd har været iværksætter af. Væksten har været så eksplosiv at det svarer til mere end én ny migrantmenighed om måneden de sidste 4½ år.

I 2008 gennemførte Folkekirkens mellemkirkelige Råd projektet "Folkekirken og migrantmenigheder". Det var biskopperne der havde bedt Rådet iværksætte projektet som havde et tredobbelt formål:

- I dialog med migrantmenighederne at kortlægge deres aktuelle forhold og behov som de mærkes rundt om i Danmark
- Gennem brobygning at styrke kontakten og samarbejdet mellem folkekirken og migrantmenigheder
- Via lokal forankring at bevidstgøre folkekirkens menigheder om migrantmenighederne som en væsentlig del af dansk kirkeliv i dag.

Et historisk bredt samarbejde

Projektet er afviklet i tæt samarbejde med KIT – Kirkernes Integrations Tjeneste og en styregruppe med repræsentanter fra Areopagos, Dansk Missionsråd, Danske Kirkers Råd, Den katolske Kirke, Grundtvigsk Forum, Indre Mission, Kirkefondet, Kirkeligt Centrum, Landsforeningen af Menighedsråd og Tværkulturelt Center. Det har været glædeligt at arbejde sammen så bredt, og det vidner om at denne opgave er noget vi som etnisk danske kirker står sammen om.

Resultater

Projektets undersøgelse har kortlagt 212 migrantmenigheder ultimo 2008. Definitionen på en migrantmenighed her er "mindst 10 personer der jævnligt mødes og fejrer kristen gudstjeneste/messe på et andet sprog end dansk ved en præst eller leder der ikke er etnisk dansk".

Dette resultat er overraskende stort. Det er en stigning på ca. 60 menigheder siden 2004 hvor den sidste kortlægning blev bragt i publikationen "Andre Stemmer" (Religionspædagogisk Forlag). Her blev der registreret 145 menigheder, hvoraf nogle er nedlagt i mellemtiden. Til gengæld var de ni tyske mindretals menigheder ikke talt med i 2004. Der er således opstået ca. 60 migrantmenigheder på 4½ år. Projektet vurderer at stigningen i antallet af herboende (kristne) migranter må tilskrives en lang række forhold: de relativt mange østarbejdere, studerende, FN kvoteflygtninge, konvertitter og den omstændighed at herboende migranter, der allerede var i landet i 2004 men endnu ikke havde samlet sig i menigheder, nu har organiseret sig i migrantmenigheder.

Hvem er de?

Den katolske Kirke i Danmark skriver sig for det største antal migrantmenigheder. Der er godt 70 sproggrupper som de kaldes i Den katolske Kirkes struktur. Den næststørste gruppe er pentekostale (pinsekirkeinspirerede) menigheder som der er 39 af, mens der er 13 evangelikale (konservative) menigheder. Herefter ser vi at de lutherske, ortodokse og baptistiske menigheder tæller ca. 20 hver. Når der tælles 18 ortodokse migrantmenigheder forstås ortodoksi i bred

orstand, for eksempel armensk, serbisk, etiopisk og russisk-ortodoks osv. Til dette billede kommer tre apostolske migrantmenigheder, to reformerte, og to med tilknytning til Missionsforbundet, en metodistmenighed og to anglikanske migrantmenigheder.

Det har været positivt overraskende for mange at 54 (ni tyske mindretalsmenigheder og 45 andre) migrantmenigheder allerede nyder husly i en folkekirke.

Menighederne kan deles op i otte geografiske oprindelsesområder:

• Afrika syd for Sahara:	28
• Asien:	70
• Europæiske (eksklusive Skandinavien og andre nordiske lande):	55
• Latinamerika:	6
• Mellemøsten:	22
• Russiske:	6
• Skandinavien og andre nordiske:	14
• Andre internationale menigheder:	11

Startskuddet

Kortlægningens resultater har bragt megen ny viden på banen. Men årets arbejde er reelt set kun et stykke forarbejde; udfordringen ligger foran os. En konference den 7. januar 2009 på Vartov i København dannede rammen for offentliggørelsen af projektets undersøgelsesresultater i publikationen Venskabsmenigheder.dk og hjemmesiden af samme navn. Men det var også denne dag at der lød et startskud. For hvis vi ønsker at opfylde projektets trefoldige målsætning, er det nu det enkelte menighedsråd der sammen med sognene rundt omkring skal trække i det mellemkirkelige arbejdstøj.

Migrantmenigheder er kommet til Danmark for at blive. Lad os derfor leve op til det ansvar vi har som majoritetskirke og – ikke bare afhjælpe nogle af migrantmenighedernes behov – men vove at bygge broer mellem vore menigheder. Broer der forhindrer isolation og giver mulighed for at gå på visit og invitere til gen-visit; ofte til glæde og gensidig inspiration for alle.

Se også www.migrantmenigheder.dk

Bogen Migrantmenigheder.dk kan bestilles på interchurch@interchurch.dk for kr 98,- ekskl. forsendelse.

Miljø og klima på kirkens dagsorden

Af Kirsten Auken

2008 blev året hvor miljø og klima for alvor kom på den kirkelige dagsorden i Danmark. Der har været megen viden og inspiration at hente fra andre kirker i verden, ikke mindst vores nabokirker i Norden og Europa. Folkekirkens mellemkirkelige Råd har været med til at formidle en række ideer ind i en dansk sammenhæng, og det har ført til en lang række initiativer som kort beskrives på disse sider. Man kan læse mere om det mellemkirkelige arbejde med klima og miljø på hjemmesiden www.gronkirke.dk.

Grøn Kirke – en bevægelse, en hjemmeside og en arbejdsgruppe

Da en gruppe danskere i 2007 vendte hjem fra Den Tredje Europæiske Økumeniske Forsamling i Rumænien var en af de ting de havde med i kufferterne et fælles ønske om at sætte fokus på menneskers ansvar for Guds skaberværk. Kort efter nedsatte Danske Kirkers Råd en klimaarbejdsgruppe med medlemmer fra flere kristne kirker og Folkekirkens Nødhjælp. I foråret 2008 lanceredes hjemmesiden www.gronkirke.dk sammen med en liste på 48 punkter som kirker og menighedsråd kan opfylde for at blive "Grøn Kirke". Ved årets udgang var godt ti kirker registreret som grønne kirker, men mange flere er på vej, herunder både et grønt provsti og et grønt stift.

Udstilling hos Landsforeningen af Menighedsråd

Grøn Kirke havde en velbesøgt udstillingsstand på Landsforeningen af Menighedsråds årsmøde på Nyborg Strand i maj 2008. Der blev serveret fairtrade-kaffe og økologiske honningvafler, og de besøgende kunne høre mere om hvad Grøn Kirke går ud på, surfe lidt rundt på www.gronkirke.dk

eller læse i Grøn Kirke-Avisen som var produceret til formålet. Der var også forslag til hvordan man kan holde gudstjeneste med fokus på skaberværket og mulighed for at deltage i en quiz. Interessen var stor, og efterfølgende har der været skrevet flere artikler om emnet i Menighedsrådenes Blad. Flere nyvalgte menighedsråd overvejer at gå ind i arbejdet med at blive grøn kirke.

Connie Hedegaard talte på Konference om Kirken og Miljøet

Klimaminister Connie Hedegaard var en af hovedtalerne da Folkekirkens mellemkirkelige Råd i oktober inviterede til konference om Kirken og Miljøet i Århus i samarbejde med Århus Stift. Ministeren fortalte levende om de store udfordringer klimaforandringerne stiller os overfor og kom med en kraftig appel til kirken: "En kirke af i dag må ikke være bange for at tale om og appellere til menneskers ansvar", sagde hun blandt andet og pegede på at kirken har en særlig mulighed for at sætte ord på det ansvar vi mennesker har overfor skaberværket. Konferencen i Århus bød også på teologiske foredrag, inspiration fra den norske kirke, konkrete historier fra "grønne kirker" og en skabelsesgudstjeneste ved biskop Kjeld Holm.

Kirkernes Klimastafet og det globale perspektiv

På Økumenisk Efterårskursus i november 2008 blev kirkernes Klimastafet sat i gang. Formålet med stafetten er at give kirker i Danmark en anledning til at sætte fokus på hvordan klimaforandringerne påvirker menneskers og dyrs livsvilkår forskellige steder på jorden og hvordan det især er de fattigste og svageste der bliver ramt. Stafetten består af en

Fra udstillingen hos Landsforeningen af Menighedsråd. Foto: Simon Kangas Larsen.

Connie Hedegaard taler på konference om Kirken og Miljøet. Foto: Simon Kangas Larsen.

kasse der indeholder tre genstande fra forskellige dele af verden: En gletsjersten fra Grønland som er kommet til syne fordi isen smelter. En indtørret majscolbe fra Malawi hvor ørkenen breder sig og høsten går til grunde. Og en afbleget koral fra Stillehavsområdet hvor de stigende vandtemperaturer får koralrevenes sarte økosystemer til at bleges og dø. I tilknytning til stafetten er der udarbejdet forslag til bønner og gudstjenester hvor stafetten

ndgår, og der er mulighed for at skrive under på en international økumenisk underskriftsindsamling, "Countdown to Copenhagen", til fordel for en ambitiøs og retfærdig klimaaftale i København. Stafetten skal gå fra kirke til kirke i Danmark frem til Danske Kirkedage i 2010, og undervejs skal den forbi klimatopmødet i København i december 2009. Læs mere og bestil Klimastafetten på www.gronkirke.dk.

Fra Fyn ad Pommern til

Af Paul Verner Skærved, medlem af Stiftsrådet for Fyens Stift

Halvøen Rügen ligger ud for Svendborgs venskabsby i Vestpommern-Mecklenburg. Stedet rummer mange minder for danskere. Valdemar den Store og biskop Absalon erobrede Rügen i 1168. Gudebilledet af Svantevit blev hugget i stykker og brugt som brændsel. Området var nu under Danmark, og indbyggerne skulle være kristne. Fyrsten gik ind på kravet, og det måtte folket vænne sig til. Det gjorde de, men det at kristendommen blev indført ovenfra havde konsekvenser helt op til vore dage hvor landet er om ikke afkristnet, så dog med kun 15-18% kirkemedlemmer.

Der skulle bygges kirker, og man overtog i vid udstrækning de gamle helligsteder. Den ældste kirke, Altenkirchen, lå ved den erobrede borg Arkona, og her byggede man en gammel slavisk gravsten ind i kirken, et fundament for den nye tro samt forbindelsesled til den katolske og kristne tidsalder, modtaget både uden modstand og særlig begejstring. I flere hundrede år var Rügen forbundet med Danmark under Roskilde Stift.

I september 2008 blev der afholdt et kirkeledermøde for europæiske lutherske kirker i Greifswald nær Stralsund. Fra Danmark deltog biskop Elisabeth Dons Christensen og undertegnede i en uges intens mødevirksomhed, men også ekskursion til Rügen for at få et indtryk af vore dages kirkelige situation. Engang en kirke i et luthersk kerneområde med en

folkekirke. Nu i kamp for overlevelse, men med en forbløffende optimisme og ikke mindst tro.

Det var et møde med mange emner og samtidig en fejring af 450-året for reformatoren Johannes Bugenhagens død. Bugenhagen var Martin Luthers

samtidige og stedfortræder, og han var udsendt til Danmark da vi indførte Lutherdommen under Christian III i 1530'erne. Bugenhagen fik en afgørende rolle. Han indsatte den nye tids biskopper skønt ikke selv biskop. En total ændring af den katolske kirkes syn på bispeembedet. Desuden medvirkede han ved kongens kroning og reorganiserede skolevæsen og universitet.

Prælat og kriger. Biskop Absalon var begge dele. Billedet viser ham ved den ødelagte Svantevit helligdom. Religionsskiftet blev herefter en realitet. Foto: Wikimedia.

Reformationsstelen ved Københavns Domkirke viser scenen fra reformationen. Bugenhagen er heller ikke glemt hos os i Danmark, og han skal huskes som en af dem der spillede en afgørende rolle da Danmark brød med den katolske kirke og indførte en ny kirkeordning.

Fyens Stiftsråd
Klingenberg 2, 5000 Odense
www.fyensstift.dk

Som led i forsøg med stiftsråd er Fyens Stifts mellemkirkelige udvalg nedlagt og det mellemkirkelige arbejde lagt ind under Stiftsrådet. Paul Verner Skærved repræsenterer stiftet i Folkekirkens mellemkirkelige Råd.

Lutherske menigheder i Centralasien

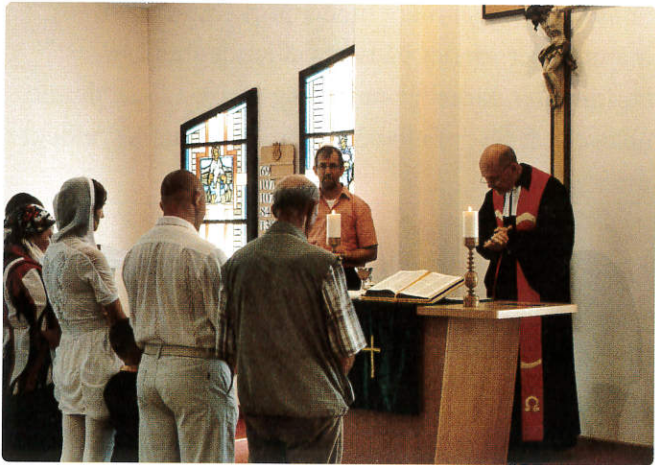
Af Bodil Therkelsen, Raklev menighedsråd, Roskilde Stift

Roskilde mellemkirkelige stiftsudvalg besluttede i maj at udvide sit indsatsområde til Centralasien, nærmere betegnet Kasakhstan og Kirgistan. Stiftsudvalget støtter samtidig den fælles mellemkirkelige kollekt til Den lutherske Kirke i Kasakhstan. Sven Borgen, Michael Ravnholt West, Bodil Therkelsen og Kirsten Auken besøgte kirken i Kasakhstan og Folkekirkens Nødhjælps projekter i Kirgistan i juli 2008. Desuden deltog Pia Dyrhagen og tolken Svetlana.

Når vi skræller samfundsstruktur og samfundsøkonomi væk, så kommer det menneskelige eksistensgrundlag frem og dét at ville sin næste uanset pekuniære muligheder og på tværs af socialskel. Her var med vesterlandske øjne meget lidt pragt udadtil. Til gengæld var den indre stråleglans fantastisk. At ethvert menneske er elsket, så vi på overvældende vis fremført med meget små midler men med stor gennemslagskraft i et storbyliv på kanten af minimum.

Langt ude på landet på den flade centralasiatiske slette oplevede vi ydmyghed og taknemlighed for at andre kristne viste interesse for deres lutherske tro, og det gav mulighed for at binde venskabsbånd mellem Øst og Vest. Her er én biskop til 40.000 lutheranere fordelt på 52 menigheder i seks amter ud af 14 i alt.

Vores hjælp vil styrke kirkens indre struktur med uddannelse af kirkelige mellemledere der kan udbrede evangeliet i det kæmpestore land. Uddannelsen finder sted hjemme i eget land med det formål at styrke den lutherske kirkes medmenneskelige diakonale opgaver der er livsvigtige i et land med et så ringe velfærdssystem.

Gudstjeneste og bryllup i den lutherske kirke i Kasakhstans hovedstad Astana. I baggrunden ses sognepræst Michael Westh fra Roskilde.

At det nytter, oplevede vi i Kirgistan. Her besøgte vi et projekt hvor hjemløse genhuses og hjælpes til at skabe sig en tilværelse gennem mikrolån. Støtten kommer fra flere forskellige kirkeretninger samt kommunen.

Der står et hold foredragsholdere parat til at støtte den mellemkirkelige kollektindsamling. Se www.interchurch.dk/kollekt for nærmere information.

Roskilde Stifts mellemkirkelige udvalg
Palæet, Stændertorvet 3A, 4000 Roskilde
www.roskilde.folkekirken.dk

Medlemmer
Formand: Merete Andersen
Næstformand: Sven Borgen
Medl. af Det mellemkirkelige Råd: Torben Hjul Andersen
John Kingo Bech Jensen
Lise Klemmed Lorentzen
Michael Ravnholt Westh
Biskop Peter Fischer-Møller

Mellemkirkeligt arbejde der rykker

Af Hanna Broadbridge, Århus Stifts mellemkirkelige udvalg

Findes der noget mere mellemkirkeligt end at menigheder mødes på tværs af landegrænser, kontinenter, kirkeligt ståsted og sprog og ved denne oplevelse føler et fællesskab som man ellers sjældent oplever?

I juni 2008 mødtes godt hundrede mennesker i tre dage i Århus for at understrege deres venskaber menigheder imellem og oplevede et stærkt vidnesbyrd om tro og fælles kirkelige problemer.

I sensommeren 2006 blev en plan født hvor venskabsmenigheder i Århus Stift skulle mødes i 2008. Initiativet kom fra Fredens Sogn, men det mellemkirkelige stiftsudvalg var hurtigt med og støttede initiativet.

En del menigheder har kontakter og venskaber ude i verden, så det var en broget flok der mødtes en fredag morgen på Århus Rådhus. Der var deltagere fra Afrika, Østeuropa, Vesteuropa og fra Melkitkirken i Jerusalem, måske den ældste kirke i verden med rødder tilbage til mødet i Antiokia i 45 efter Kristus.

Fredag oplevede vi aspekter af kirkelivet, besøgte diakonale institutioner i Århus og lærte hinanden at kende, en sidegevinst som viste sig at være meget stærk. Lørdag var der mulighed for at opleve det lokale liv før den gudstjeneste som indledte et større gruppearbejde om de ting vi har fælles. Der viste sig et meget interessant billede af hvordan de unge kirker, især i Østeuropa, har fået et godt greb om småbørnsfamilierne, og hvor vi alle erkendte at aldersgruppen 15-30 år er svær at fastholde.

Det var beroligende og opmuntrende at opleve at vi alle arbejder på at få skabt bedre 'outreach' til netop denne gruppe.

Palæstinenserne situation vakte bekymring og omsorg da de to fra Jerusalem fortalte om det meget lave antal kristne i Palæstina. Livet og fremtidsmulighederne er vanskelige, så mange bukker under for presset og flytter til udlandet. Kun de meget stærke og de svage bliver tilbage. Snart er der ikke flere kristne tilbage som tilhører de oprindelige menigheder i kristendommens vugge.

Lørdagen sluttede med en middelaldermesse og en dansk festmiddag med alt hvad der hører til: sange, festtaler og varmt samvær. Venskaber og kontakter blev knyttet på kryds og tværs, alle bundet sammen af en tro på Kristus, hvor forskelligt den end afspejles i vort kirkeliv.

Søndagen var helliget værtskirken og menigheden dér, idet man i værtsmenigheden havde lavet forskellige aktiviteter med hinanden. De fleste gæster var i Danmark i ca. en uge, så der var rigelig tid til at gå på oplevelse i det danske samfund.

Århus Stifts mellemkirkelige udvalg
Dalgas Avenue 46, 8000 Århus C
www.aarhusstift.dk

Medlemmer

Formand og medl. af Folkekirkens mellemkirkelige Råd: Hanna Broadbridge
Næstformand: Jørgen Højland Lorenzen
Alice Brask
Birthe Trautner Pedersen
Agnete Refskov
Torben Seeberg Tramm
Biskop Kjeld Holm

At blive gammel på rumænsk

Af Birgitte Hjarvard Licht og Olaf Helios, Haderslev Stifts mellemkirkelige udvalg

Hvordan er det mon at blive gammel i Rumænien? Ja, vi fik syn for sagn, da vi fra Haderslev Stift var på besøg fire dage i september hos vores venskabskirke i Rumænien. Det er en ungarsk luthersk kirke som vi har haft kontakt med i mere end ti år. Vi mødes hvert andet år, her og der.

Nadlac er en lille slovakisk luthersk menighed som hører til "vores" ungarske lutherske kirke fordi der ikke er andre lutherske kirker at være i stift med. Foto: Dorte Sørensen.

Vi besøgte et alderdomshjem i den lille by Nadlac i bjergene i Transsylvanien tæt ved den ungarske grænse. Her bor otte personer. På ét af værelserne der er ca. otte kvadratmeter bor der to mænd sammen, og i et andet, lidt større værelse tre kvinder. Beboerne viste os gæstfrit ind på deres værelser – som er det der er! Alderdomshjemmet var virkelig kun et hus med fire små værelser.

Beboerne har hver deres seng og et skab til private ejendele. De tre kvinder havde selvfølgelig noget mere personligt nips, fotografier, broderier og lignende. Deres mad går de over til kirkens menighedslokaler og spiser sammen med flere andre fra menigheden.

Vi gæster blev også beværtet, og vi fik alle den samme forplejning – en god, sund og nærende kost – uden for mange grøntsager. De ældres pension er på ca. 150 euro om måneden. Deraf betaler de 60% til menigheden for kost og logi. Der er planer om modernisering og udbygning af alderdomshjemmet, men det kræver en betydelig økonomisk indsats. Vi oplevede god gang i velfærden mange steder, men der er lange udsigter til egentlige forbedringer.

Der blæses kvarterslag fra kirketårnet

Menigheden i Nadlac holder fast i mange gamle traditioner som har rødder i den slovakiske historie. F.eks. ringer kirkeklokkerne timeslag døgnet rundt og hvert kvarter blæses i horn fra kirketårnet. Gudstjenesten holdes kl. 9 søndag morgen, og hele liturgien synges. Menigheden sidder adskilt mænd og kvinder i hver sin side. De unge sidder oppe på pulpituret, også adskilt. Alle er klædt i sort. Vi deltog i søndagsgudstjenesten som var meget velbesøgt og festlig, og vi fornemmede klart den stolthed som menigheden og menighedsrådet har over at bibeholde de mange gamle traditioner.

Haderslev Stifts mellemkirkelige udvalg
Ribe Landevej 37, 6100 Haderslev
www.haderslev.stift.dk

Medlemmer

Formand: Birgitte Hjarvard Licht
Medl. af Det mellemkirkelige Råd: Jakob Dahl
Kirsten Vigen Clausen
Olaf Helios
Anne Bach Larsen
Lisbeth Frøkjær Smed
Biskop Niels Henrik Arendt

Fælleskirkeligt samarbejde i Herlev

Af Anders Hedeager Pedersen, Helsingør Stifts mellemkirkelige udvalg

I Herlev har vi tradition for at arbejde sammen de fem kirker der findes i byen: tre folkekirker (Præstebro, Lindehøj og Herlev), en katolsk kirke (Vor Frue) og en baptistkirke (Korskirken).

For os er det vigtigt at fokusere på det vi har til fælles, i modsætning til det der er forskelligt.

Der blev for cirka 35 år siden dannet et hovedudvalg med vedtægter og underudvalg. Hovedudvalget består af tre medlemmer fra hver kirke (heraf en præst). Formandskab og sekretærpost går på skift mellem kirkerne (hvert 2. år). Hver kirke betaler årligt tilskud, dog således at den katolske kirke og baptistkirken betaler halvt beløb. Udvalget mødes fire gange årligt.

Det hele startede i 1964 med kirkevandringer med 250 deltagere. Siden kom fællesgudstjenester og siden 1974 fælles Skt. Hans aften ved Præstebro Kirke (her er et specielt amfiteater med lille bålplads). I 1990 oprettede vi et fælles værested, ”Pusterummet”, støttet af SUM- midlerne (Socialministeriets UdviklingsMidler). Pusterummet var en opstillet skurvogn på sygehusgrunden ledet af en deltidsansat leder. Dette måtte dog nedlægges efter nogle år grundet økonomi. Siden er meget kommet til, så nu er der faste begivenheder hvert år:

- Sankt Hans-fest (23. juni)
- Stillegudstjeneste ved Herlev Festivalen
- Kirkevandring eller pilgrimsvandring mellem kirkerne
- Foredrag i samarbejde med FOF
- Foredrag om de enkelte kirkers særpræg
- Fast samarbejde med Eberswalde (Herlevs

venskabsby) i Tyskland med besøg hos hinanden sidst var vi der i september 2005. Genbesøg planlægges i 2009

Det er et meget spændende og givtig samarbejde som vi kun varmt kan anbefale andre at efterligne. Selv har jeg haft den glæde at være med i udvalget siden 1976. Men først da jeg kom i det mellemkirkelige stiftsudvalg, blev jeg klar over at det var noget unikt vi havde mellem kirkerne i Herlev. Men husk: Vi har så meget tilfælles og vi kan lære meget af hinanden.

Sankt Hans aften i Fælleskirkeligt Udvalgs regi. Foto: Ole Engel.

Helsingør Stifts mellemkirkelige udvalg
Hestemøllestræde 3A, 3000 Helsingør
www.helsingoerstift.dk

Medlemmer

Formand: Anders Hedeager Pedersen
Næstformand: Ellen Bødker Sørensen
Medl. af Det mellemkirkelige Råd: Ann-Mari Sundin
Mette Ladefoged
Gethe Jacobsen
Torben Ebbesen
Biskop Lise-Lotte Rebel

Besøg hos kristne og muslimer i Syrien og Libanon

af Karsten Fledelius, Københavns Stifts mellemkirkelige udvalg

Københavns Stifts mellemkirkelige udvalgs største udvalgte udvalgte i 2008 var studie- og kontaktrejsen til Syrien og Libanon. Rejsen fandt sted 19.-26. september og havde fokus på kontakt med de kristne kirker i Mellemøsten og deres muslimske samtalepartnere. Desuden var der fokus på det hjælpearbejde som to danske kvinder, Maria Jacobsen og Karen Jeppe satte i gang for at redde forældreløse armenske børn der var efterladt efter de osmanniske massakrer under Første Verdenskrig. Institutionerne i Libanon og Syrien lever den dag i dag i bedste velgående og er med til at holde mindet om den danske indsats i live.

Rejsen mødte stor opmærksomhed hos mange. De fleste samarbejdspartnere, heraf alle muslimer, kom ind på karikaturtegningskriserne – dog på en venlig og imødekommende eller højst lidt overbærende måde. Det var vort indtryk at man gerne vil kunne lide Danmark, er interesseret i samarbejdet med danskere, og at den danske delegations besøg hos de mellemøstlige kristne er vigtigt for deres status hos muslimerne.

Det var interessant at delegationen blev inviteret i audiens af den syriske præsident som virkede særdeles imødekommende. Delegationens samarbejde med de to ambassader var også fint. Der er fra diplomaternes side tale om en stor interesse for dialog mellem trosretninger som et sikkerhedspolitisk instrument.

Medvirkende til en positiv holdning til Danmark hos syrerne er at Danmark er kendt som et af de vestlige lande der har ydet en endog meget stor indsats i forhold til irakiske flygtninge i nærområdet.

Delegationen besøgte børnehjemmet Fuglereden i Libanon. Det blev grundlagt af danske Maria Jacobsen for at hjælpe forældreløse armenske børn efter folkekræften under Første Verdenskrig. Foto: Karsten Fledelius.

Turen gav et indtryk af at de kristne i Mellemøsten er i tilbagegang på grund af udvandring. Dermed viste rejsen også hvor vigtigt det er at kontakterne med de kristne kirker i området plejes. Rejsen blev en vigtig opfølgning på stiftsudvalgets rejser til Israel/Palæstina i 2000 og til Armenien i 2004.

Københavns Stifts mellemkirkelige udvalg
Nørregade 11, 1165 København K
www.kobenhavnsstift.dk

Medlemmer

Formand: Karsten Fledelius
Medl. af Det mellemkirkelige Råd: Ruth van Gilse
Leif G. Christensen
Viggo Haarløv
Ivar Lærkesen
Nancy Riis
Biskop Erik Norman Svendsen

Tre dage i Dresden

Af Provst Nils Roland, Nykøbing Falster

Med støtte fra Lolland-Falsters stifts mellemkirkelige udvalg var otte præster fra Lolland Østre Provsti på studietur i Dresden 13.-15. maj 2008. Hvorfor nu det? Først og fremmest fordi det er godt at rejse sammen og opleve andre kirkelige forhold end de hjemlige. Dernæst fordi Dresden har en bevæget nyere historie som kirken har spillet en væsentlig rolle i. Og endelig fordi kunst og kirke går hånd i hånd på en ret enestående måde i netop Dresden.

Lutherstatue og Frauenkirche. foto: Nils Roland.

Gennem Præstehøjskolen i Løgumkloster har vi fået kontakt med en kunsthistoriker, dr. Eckhard Bahr, som i Kreuzkirches menighedslokaler fortæller om byen og dens samspil med det omgivende landskab og om kirkens situation i DDR-tiden. Mange kirker blev nedrevet eller brugt til andre formål, men hvis en menighed forsvarede kirken og kæmpede for den, blev den stående. Sådan bevaredes Frauenkirches ruin.

Superintendent Peter Meis fortæller om aktuelle forhold i Sachsens evangelisk-lutherske kirke. Kun ca. 25% af befolkningen er medlemmer af kirken i dette gamle, lutherske kerneland hvor reformationen

begyndte i 1517. Selv om der i landområderne findes folkekirkelige forhold som ligner de danske, så er mange mennesker ganske fremmede for hvad kirken er og står for. ”De har glemt at de har glemt Gud”. DDR-tiden var en svær tid for kirken, men sækulariseringen, verdsliggørelsen af samfundslivet, har dog ældre rødder i 1700-tallets rationalisme. Det er en anfægtelse som kan bringe en til fortvivlelse at der tilsyneladende ikke er mindste behov for kristendommens tolkning af menneske- og samfundsliv og at ateismen er den mest udbredte ”religion” i Sachsen, vedbliver Peter Meis og spørger retorisk: Kan man leve og dø som ateist? Ja, det går åbenbart ganske udmærket.

Det meget personlige og let desillusionerede oplæg fører til en livlig samtale om vores fælles udfordring: at være kirke i denne tid.

Med nogle timer i Galerie alte Meister under Bahrs førerskab, en orgelkoncert om aftenen i Kreuzkirche og et besøg i Frauenkirche næste formiddag slutter besøget i Dresden.

Lolland-Falsters Stifts mellemkirkelige udvalg
Østre Allé 2, 4800 Nykøbing Falster
www.lf.stift.dk

Medlemmer

Formand og medl. af Det mellemkirkelige Råd: Greta Dreier
Næstformand: Hjørdis Høegh-Andersen
Inge Lise Johansen
Agnete Jørgensen
Mette Trankjær
Anne Birgitte Villadsen
Biskop Steen Skovsgaard

Landsogne prøver grænser

af Lars Bom Nielsen, Ribe Stifts mellemkirkelige udvalg

Den seneste studietur for menighedsråd og kirkebetjening ved Hodde og Tistrup kirker gik til Sydslesvig. Vi fandt via internettet et par tyske sogne, der ligner vores egne. Både præst og menighedsråd var meget imødekommende trods vores lidt utrykshængende henvendelse (et nyt aspekt af "netdating. k"?).

Straks efter ankomsten præsenterede præsten, Pastor Kerstin Schnaak, den smukke Bordelum kirke, og vi fik fortalt på hvilke betingelser kirkegården bliver drevet. Jeg tror nok vi herhjemme i folkekirken er væsentlig mere forkælede økonomisk og personalemæssigt.

Efter et overdådigt formiddagskaffebord havde vi på forhånd lagt op til at ville høre om vilkårene for at være kirke i Nordelbien. Vi var særligt interesserede i at høre hvilke opgaver menighedsråd dernede arbejder med. Vi havde også bedt præsten fortælle om hvordan det er at være menighed i en synodal kirke. Den nordelbiske kirke har synoder både på provsti-, stifts- og delstatsniveau. Det er i reglen kun fra øverste niveau at kirken prøver på at påvirke den politiske beslutningsproces. De lavere niveauer arbejder mest med fordeling af de økonomiske midler samt spørgsmål vedrørende kirkens struktur.

Vi talte også om hvorvidt man skal gøre noget for at modvirke eventuel medlemsflugt fra kirken. Det var ikke et aktuelt problem hvor vi var; men vi fik at vide at i Hamborg er kun ca. 30% af befolkningen medlem af kirken.

Vi kommer selv fra et område hvor (den vestjyske) dialekt er i levende brug. I kirken spiller dialekten

Pastor Kerstin Schnaak i midten af billedet fortæller ved hjælp af vor medbragte tolk, Lone Erhardsen (selv opvokset i nærheden af Bredtstedt), om kirkegårdens drift. Foto: Bjarke Regn Svendsen.

ingen rolle hos os. Men i vestslesvigske landsogne skal præsten som mindstemål kunne forstå plattysk for at blive ansat.

Det var meget tankevækkende og lærerigt at høre andres erfaringer og således få sat vore egne "næringssorger" i relief. Vore nye tyske venner har lovet at komme på besøg hos os nu til foråret. Da tror jeg vi blandt andet skal prøve at lave en fælles dansk-tysk gudstjeneste. Ingen tvivl om at det er berigende at prøve grænser.

Ribe Stifts mellemkirkelige udvalg
Korsbrødregade 7, 6760 Ribe
www.ribestift.dk

Medlemmer

Formand: Peter Hundebøll
Næstformand: Liselotte Demant
Medl. af Det mellemkirkelige Råd: Lars Bom Nielsen
Bodil Raakjær Jensen
Else Marie Madsen
Frode Agergaard
Biskop Elisabeth Dons Christensen

Mennesker mødes - Glimt fra danskere og rumænere i teori og praksis – 1. del

Af Poul Erik Knudsen, Viborg Stifts mellemkirkelige udvalg

Efter mange års samarbejde med Bokuvina Stift i den ortodokse kirke i Rumænien mødtes i maj 2008 20 præster – 10 fra hver kirke – til et udvekslingsseminar i to dele.

Hans Verner Lollike, Nakskov:

Ugen formede sig som en introduktion til dansk kirkeliv med flere foredragsholdere der dog ikke alle kunne bygge bro til rumænernes virkelighed. De efterfølgende fem dage var rumænerne hos danske kolleger på ”hjemmebesøg”. Her gav indtrykkene fra søndagens gudstjeneste og dagligdagen i sognet et glimt af hverdagen. Mine to gæster oplevede både bryllup, gudstjeneste med kirkekafe, sommerudflugt og utallige cykelture rundt i byens gader. Jeg glæder mig til besøget i Rumænien 2009, hvor venskaber kan udbygges.”

Ruth Wegeberg, Århus:

Ens rummelighed og snæversyn udfordres, når man møder kristendom der praktiseres anderledes end i vort eget smørhul. På det danske præstehold var der flest kvinder hvilket i den rumænske kirke er en umulighed. Men trods den udfordring blev de og fortalte levende om forholdene i deres kirke. Efter kurset blev de fordelt rundt omkring i landet hos os deltagende danske præster. Salmesangen fik dem trænet i dansk, men altergangen kunne vi ikke dele. Det efterlader en tristhed at man ikke kan dele sakramenterne.”

At inspiration går begge veje når kristne mødes, fortæller **den rumænske deltager Florin:**

”For mig var besøget i Danmark en oplevelse. Jeg lærte dyrebare ting om kirken, om kunsten i danske kirker, om liturgi og spiritualitet, undervisning af børn og unge; Grundtvig og H.C. Andersen. Selv om der er forskelle i vores kirkers liv og vi har forskellige meninger om mange ting, så er vi tjenere og brødre i Kristus. Jeg finder kontakten mellem vore kirker meget frugtbar.”

I maj 2009 er der genvisit i Rumænien i 14 dage.

Deltagerne i udviklingsseminaret forsamlet på TPC i Løgum kloster. Foto: Helle Sangild Quist - TPC

Viborg Stifts mellemkirkelige udvalg
Bispegården, 8800 Viborg
www.viborgstift.dk

Medlemmer

Formand: Poul Erik Knudsen
Næstformand: Jørgen Vindvad
Medl. af Det mellemkirkelige Råd: Erland Sørensen
Merete Møllmann Bøye
Niels Thure Krarup
Karen Smith
Biskop Karsten Nissen

23-årig musikalsk lette med ukuelig livsglæde

Af mediekonsulent ved Folkekirkens Informationstjeneste i Aalborg, Hasse Boe

Lys og flot lyder sangen der strømmer mig i møde på vej op ad trappen til pulpituret i Vesterkær Kirke. Jeg skal møde kirkens nye organistvikar, Laura Daugule fra Letland. I tankerne ser jeg en 23-årig organist for mig musicere med en dygtig sangsolist ved sin side.

23-årige Laura Daugule, gennemmusikalsk og livsglad lette, ved orglet i Vesterkær Kirke. Foto: Hasse Boe.

Hej, velkommen,” siger en krølhåret pige pludselig og går mig smilende i møde. Jeg får et venligt knus og kigger ind i et par varme blå øjne uden at sanse at musikken er stoppet. Det er sangen også. Men der er ingen sanger. Jeg tøver et sekund, skeler omkring orglet og spørger forvirret efter den flotte stemme. ”Nårhh sangen, det er også mig” udbryder Laura med en smittende latter. Hun er flyttet fra Støvring Højskole til klaver-, orgel- og sanglinjerne på Nordjysk Musikkonservatorium. Hun kan ikke få uddannelsesstøtte, så hun finansierer musikstudierne med rengøringsjob og som organistvikar i Aalborgs kirker.

Lauras mor er bogholder ved den kristne radio i Letland og var i begyndelsen med i Vesterkær Sogns

venskabsmenighed ved Skt. Peters Kirke i Riga. Laura har selv været studievært på radioen i Riga og samtidig uddannet sig i sang, klaver og orgelspil. Laura er glad for de færdigheder der har ført hende til Danmark. Hun er et multitalent der også blev optaget på Riga Universitets journalist-linie. Her studerede hun i to år. Laura Daugule skriver stadig sine egne historier for børn. Ved siden af musikken drømmer hun i dag om at skrive digte og blive forfatter.

Moderens gode erfaringer fra besøg i venskabs sognet Vesterkær i Aalborg hørte pigen med udlængsel først da hun havde besluttet sig for at rejse til Danmark selv og udvikle sig musikalsk på den internationalt kendte Støvring Højskole.

”Jeg rejste fra Letland fordi lønnen kun er en brøkdel i forhold til Danmark mens leveomkostningerne er de samme. Det spillede også ind at mange letter ikke er så positive og udadvendte. Det er danskerne derimod. Jeg elsker landet og musikken og gør mig også umage på kommunens sprogskole i Aalborg,” siger hun efter få måneder på formfuldendt dansk.

Aalborg Stifts mellemkirkelige udvalg
Thulebakken 1, 9000 Aalborg
www.aalborg.stift.dk

Medlemmer

Formand: Niels Grymer
Medl. af Det mellemkirkelige Råd: Villy Mølgaard
Birgit Thomassen
Henning Thomsen
Lis Andersen
Henning Langdahl
Biskop Søren Lodberg Hvas

Klimaforandringer og Arktisk Skønhed

Af biskop Sofie Petersen, Grønlands Stift

Klimamanifestet underskrives i Uppsala. Biskop Sofie Petersen ses til venstre i billedet. Foto: Magnus Aronson/Svenska kyrkan IKON.

Klimaspørgsmålet har de seneste år været på manges læber, også i Danmark. I Grønland har det tillige været på vores nethinder!

Som menneske og også som kristen kan man i den forbindelse ikke sige sig fri for at sådanne mærkbare og synlige forandringer i vores klimaforhold kalder en ekstra gang på tanker omkring Herrens gave – skaberværket – livet der er givet os.

Som forvaltere i Guds skaberværk er vi alle sat til at være med til at tage vare på vor fælles jord hvorfor klimaspørgsmålet også ”tvinger” os til at tage stilling.

I den forbindelse har jeg den 28. november 2008 i Uppsala ved Interfaith Climate Summit været med til at underskrive et klimamanifest sammen med andre religiøse ledere fra forskellige trosretninger, da vi alle netop er forpligtede ikke mindst over for de kommende generationer.

Uanset vores religiøse og øvrige forskelligheder binder troens kraft og et fremtidshåb os sammen!

Jeg vil opfordre alle til at forholde sig til dette klimamanifest som findes på www.svenskakyrkan.se

I 2008 har Grønland mindet Hans Egedes 250-års dødsdag samt fejret 300-års dagen for hans missionskaldelse. I forbindelse med disse dage er det glædeligt at repræsentanter fra Den katolske Kirke i Grønland har deltaget ved markering og fejring.

Grønlands Stifts mellemkirkelige udvalg
Bispekontoret, Hans Egedesvej 9, box 90, 3900 Nuuk

Medlemmer

Medl. af Det mellemkirkelige Råd: Biskop Sofie Petersen.
Elias Petersen
Aggooraq Lyngé
Rebekka Lennert
Emilie Steenholdt

Årsregnskab 2008 for Folkekirkens mellemkirkelige Råd

RESULTATOPGØRELSE

for perioden 1. januar – 31. december 2008

	Regnskab 2008 kr.	Budget 2008 1000 kr.	Regnskab 2007 1000 kr.
Driftsomkostninger			
Udadvendt virksomhed	628.689	713	1.118
Kontingenter	2.075.000	2.075	1.917
Sekretariatet	2.609.164	2.597	2.581
Rådets omkostninger	<u>265.892</u>	<u>275</u>	<u>271</u>
Driftsomkostninger i alt:	<u>5.578.745</u>	<u>5.660</u>	<u>5.887</u>
Driftsindtægter			
Filskud, Finansloven	315.000	315	305
Filskud, Fællesfonden	5.347.372	5.347	5.207
Bevillingsforhøjelse, Fællesfonden	120.000	120	179
Fonde	0	0	164
Renteindtægter	<u>10.422</u>	<u>6</u>	<u>7</u>
Driftsindtægter i alt:	<u>5.792.794</u>	<u>5.788</u>	<u>5.862</u>
Driftsresultat	214.049	128	-25
Resultatdisponering			
Anvendte henlæggelser	0	0	-250
Anvendt/henlagt konto til fornyelse af kontormaskiner	30.000	30	-20
Anvendt/henlagt konto til kommende generalforsamlinger	20.000	20	10
Anvendt/henlagt konto til nyt informationsmateriale	30.000	30	0
Over-/underskud som overføres til kapitalkonto	<u>134.049</u>	<u>48</u>	<u>235</u>
Disponeret	214.049	128	-25

GENKAPITAL

Rådets egenkapital ultimo 2008 er sammensat således:

Konto til fornyelse af kontormaskiner/inventar	kr. 37.000
Konto til kommende generalforsamlinger	kr. 112.000
Konto til vedligeholdelse af lokaler	kr. 50.000
Konto til nyt informationsmateriale	kr. 30.000
Kapitalkonto	kr. 365.658
Egenkapital pr. 31. december 2008	<u>kr. 594.658</u>

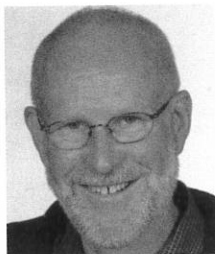
Medlemmer af Folkekirkens mellemkirkelige Råd

Paul Verner Skærvæd
Formand, Fyens Stift

Ruth H. Van Gilse
Næstformand,
Københavns Stift

Jakob Dahl
Kasserer, Haderslev
Stift

Ann-Mari Sundin
Helsingør Stift

Torben Hjul Andersen
Roskilde Stift

Greta Dreier
Lolland-Falsters Stift

Villy Mølgaard
Aalborg Stift

Erland Dahl Sørensen
Viborg Stift

Hanna Broadbridge
Århus Stift

Lars Bom Nielsen
Ribe Stift

Biskop Sofie Petersen
Grønlands Stift

Biskop Erik Norman
Svendsen
udpeget af kirke-
ministeren

Biskop Kresten
Drejergaard
udpeget af kirke-
ministeren